

A seregtest mozgó anyagi alap vezetési rendszerének korszerűsítése

Balogh Frigyes őrnagy

A tudomány és technika korunkra oly jellemző dinamikus fejlődése nagymértékben megnyilvánul a hadművészetben is. Így a hadügyben is alapvető, valóban minőségi változások mennek végbe, amelyeket a haditechnika soha nem látott ütemű fejlődése idézi elő. Mindezek függvényében és vizsgálatán keresztül napjainkban mindjobban előtérbe került annak felismerése, hogy a csapatok magasfokú harcképessége, erkölcsi-politikai állapota és kiképzettsége főleg attól függ, hogy milyen a *vezetés* és milyen a *parancsnoki állomány képzettsége*. A *vezetés*, a vezető szervek sikeres munkájának előfeltétele, elsősorban az irányító, és szervezőmunka tartalmának, jellemző vonásainak és formáinak alapos megértése. Ezek összességükben alkotják ugyanis — az adott szintű — vezetési rendszer oly bonyolult komplexumát. A vezetés tartalma nem volt mindig és minden körülmények között egyforma. A hadügy változásával együtt — a haditechnika fejlődésével és alkalmazási módjaival összhangban — a fegyveres erők és ezek hadtápbiztosítására szervezett erők és eszközök összetétele, a harctevékenység jellegének és formáinak megfelelően változott és fejlődött. Napjainkban a *hadtápbiztosítás rendszerének korszerűsítésében* is egyre jobban előtérbe kerül a vezetésnek mint komplex fogalomnak a vizsgálata. A tudományos kutatómunkák és a gyakorlati tapasztalatok alapján keressük azt az optimális vezetési rendszert, amely a minőségi fejlesztés jegyében a hadtápegységek szervezeti centralizációja és vezetésük decentralizálásának irányában mutatnak. Megközelítően az általános vezetés tartalmát azoknak a rendszabályoknak az összessége alkotja, melyek a csapatok magasfokú erkölcsi-politikai állapotának és állandó harcészültségének fenntartásával, a harcfeleladatok időbeni megszabásával, a harctevékenységek előkészítésével, megszervezésével és vezetésével az állandó együttműködés kialakításával a *csapatok anyagi, technikai, egészségügyi biztosításával*, valamint a harcfeleladatok előkészítése és végrehajtása közben szükséges állandó ellenőrzéssel és segítséssel kapcsolatosak.

Mindezek szellemében az elmúlt évek során a seregtestek hadtápbiztosítási rendszerének vezetésében komoly változások, korszerűsítések és eredmények születtek. Ismeretes, hogy a seregtest hadtápbiztosítása

keretében a hadműveletek *anyagi biztosításának* megszervezése és végrehajtása alapvető feladatot jelent, mely a seregtest mozgó anyagi alapon, illetve az itt tevékenykedő hadtápegységek, alegységek munkájában realizálódik. Számadatok tükrében kifejezve egy hadművelet alatt mintegy 20—25 ezer tonna anyag kiszállításával (részben kiadásával) lehet számolni, továbbá, hogy az MAA-on 20—24 hadtápegység tevékenykedik, *következtetésként* megállapíthatjuk, hogy a seregtest mozgó anyagi alap munkájának megszervezése és *vezetése* a mozgó anyagi alap főnökség részéről igen alapos, bonyolult és célirányos feladatot jelent. E feladat függvényében vált aktuálissá az MAA-egésze vezetésének és az MAAF-ség jelenlegi vezetési jogkörének felülvizsgálása, mind a vezetés, mind a vezetéssel összefüggő — a vezetés feltételeit biztosító — és gátló tényezők felvetése és elemzése. Célszerűnek látszik ez, mivel véleményem szerint, a jelenlegi vezetési jogkör elavult és nem biztosítja azon követelmények végrehajtását, amelyeket *az elmúlt évek folyamán a felsővezetés, a seregtest mozgó anyagi alap főnökségekkel szemben támasztott*. Ennek következtében olyan objektív és szubjektív ellentmondások keletkeztek, amelyek akadályozhatják a hadműveletek anyagi biztosításának célirányos végrehajtását és amelyek területén alkotóan kellene előbbre lépni. Szakmai berkekben ez a kérdés igen viharos témaként van ma is felvetve és feszegetve. Adódott ez abból, hogy a seregtest mozgó anyagi alap, mint felépítési fogalom, mely a *hadműveleti* hadtáp alapvető eleme, egy sor sajátossággal rendelkezik, így pl. a legkülönbözőbb rendeltetésű hadtápegységeket foglalja magába, amelyek békében csak a kiképzésileg és általános fegyelmi szempontból vannak a seregtest mozgó anyagi alap főnökének (MAAF) alárendelve. Az itt tevékenykedők szakmai alárendeltsége is különböző. A háború kitörése esetén hasonló a helyzet, mivel a megalakuló mozgó anyagi alapot (MAA) — a seregtest PK HTPH utasításai alapján — az MAAF-ség lényegében csak általános katonai szempontból vezeti. Így a jelenleg érvényben levő MAA Utasítás alapján: szervezi az elhelyezkedést; az előrevonást; az anyagi eszközök rakodását; a tömegpusztító fegyverek elleni védelmet, őrzést és védelmet; a híradást és a komendáns szolgálat ellátását. Az MAA állományába tartozó hadtápegységek szakmai irányítását, a hadművelet anyagi biztosításával kapcsolatos feladatok meghatározását a seregtest hadtáp vezetési pont állományába tartozó anyagi osztályok, főnökségek és szervek végzik. Az *MAA jelenlegi* szakmai és általános katonai *vezetését a többcsatornás rendszer jellemzi*. Ennek lényege, hogy az *MAAF-ség a seregtest HVP-ről több irányú intézkedést kap egy- és ugyanazon feladat, — ténylegesen a seregtest hadműveletének anyagbiztosítása — végrehajtása érdekében*, így:

a) A hadtáp hadműveleti osztály útján kapja a PK HTPH elhatározását az MAA működésére és megszervezésére, a hadműveleti helyzetre vonatkozó tájékoztatást;

b) Az anyagok kiszállítására, kiadására, illetve átvételére az egyes hadtáp szakosztályoktól és fegyvernemi főnökségektől, osztályoktól az „elosztó utalvány”-t kapja meg, amelyeket az illetékes szakraktáraknak továbbít (üza., lőszer, vv., élm., műszaki stb.) végrehajtásra;

c) A PK HTPH-től (a fenti utalványokon szereplő anyagokra) a szál-

lítási osztályon keresztül megkapja a „szállítási tervfeladatot”, vagy „szállítási intézkedést” két példányban, amelynek egy példányát megküldi az illetékes szállító zászlóalj törzsnek végrehajtásra.

A felsorolt b) és c) pontban szereplő utasítások a jelenlegi vezetés rendszerében az MAAF-ség megkerülésével, közvetlen is kiadhatók a végrehajtó hadtápegységekhez. Ezek a körülmények azonban nehézségeket idézhetnek elő az MAAF-ség munkarendjében.

Az eddig elemzett vezetési rendszer megköveteli az MAAF-ség igen széles skálájú, határozott, de ugyanakkor rugalmas *együttműködési* rendszeren alapuló *vezetési* stílusát, illetve ennek végrehajtását. Hiszen egyértelműen jelentkezik az, hogy a seregest MAAF-ség intézkedései nem érinthetik az MAA-on elhelyezkedő szállító zászlóaljak és szakraktárak szakmai munkáját. Ez a rendszer pedig bizonyos fokú ellentmondást szül, amelynek főleg szubjektív előidézői vannak. Az elemzésnél érdemes kiemelni és idézni a jelenlegi MAA Utasítás egy-két pontját, vagy meghatározását:

— 10. pont: bekezdése „A HDS MAA közvetlen irányítását a HDS MAAF-e végzi. Nem érintve a raktárak szakmai ténykedését a HDS MAAF-e megszervezi; ... lényegében a bevezető részben felsorolt általános feladatokat”;

— 33. pont: „A támadás folyamán a HDS MAA áttelepítését szorosán össze kell hangolni az anyagi eszközök szállításával, az anyagok átvételével és kiadásával”;

— 5. pont: harmadik bekezdése: „a magasabbegységekhez kiszállításra kerülő anyagi eszközök idejében történő előkészítésének ellenőrzése; negyedik bekezdés: „a rakodási munkálatok megszervezése és azok irányítása”;

— 38. pont: „A HDS MAAF-e az anyagi alap áttelepítéséről szóló utasítás kézhezvétele után *adja ki az intézkedést*, melyben határozza meg:

— a munka befejezésének időpontját az adott körletben;

— a szállító oszlopok menetrendjét és a menetrend felvételének idejét;

— az oszlopok parancsnokait és a menetvonalakat;

— a menetbiztosítási rendszabályokat;

— az oszlopok megállási helyeit és a menet alatti vezetésük rendjét;

— a szemrevételezéssel és a HDS MAA új elhelyezési körletének előkészítésével kapcsolatos feladatokat;

— a megállások helyeit, az anyagok átvétele és kiadása céljából”;

— 63. pont: — a rakodás megszervezésével kapcsolatban: „A seregest raktárak az anyagi eszközök készletezésével, csomagolásával, berakásával kapcsolatos belső raktári munkálatokat, valamint az anyagok őrzését és védelmét és egyéb műveleteket, rendszerint szervezetszerű erejükkel és eszközükkel kötelesek végrehajtani. Szükség esetén ezen munkálatok elvégzésére a kiszolgáló alegységektől erők és eszközök jellölhetők ki”.

Az utasításból idézett pontok helyesek és reálisak, azonban ezek elemzésekor az MAAF-ség — jelenlegi — vezetési rendszerének optikáján keresztül jelentkeznek az ellentmondások, az MAAF-ség részéről

pedig az a követelmény, hogy az együttműködési feladatokon, a koordináló szerepen túlmenően bele kell, hogy szóljanak a szállító zászlóaljak és a raktárak szakmai tevékenységébe. A 63. pontból idézett feladatot sem lehet egységesen értelmezni, hiszen a seregtest raktárak nem egységes koncepció által vannak szervezetenként kialakítva és így az ilyen irányú feladat erői és eszközei nincsenek létrehozva. Nem beszélve arról a körülményről, hogy pl. az önálló kiszolgáló század állományába szervezett rakodóeszközök sem minőségben (korszerűségben), sem számbeli-
leg nem biztosítják az MAA-on jelentkező rakodási feladatok időbeli és volumenében történő végrehajtását.

A kiragadott körülmények és tényezők alapján egy-két alapvető következtetést kell levonni az MAA korszerű vezetési elvének szükségszerű kialakítása érdekében. Természetes, hogy e következtetéseknél a HDS hadtápvezetési rendszerének elveiből kell kiindulni.

1. A Tábori Törzsszolgálati Utasítás I. rész 166—169. pontjai alapján, amely szerint a hadtápbiztosítás — ezen belül az anyagbiztosítás — kérdéseiben a döntés joga, az ezzel párhuzamos felelősség a seregtest PK HTPH kezében van, bevált és biztosítja az egységes elgondoláson alapuló hadtápbiztosítást. Ez a jogkör és felelősség nem realizálódik azonban ilyen egyértelműen — egy vezetési szinttel lejjebb, ugyan ezen ellátási tagozatban — az MAA vezetését illetően, az MAAF részéről.

2. A fegyvernemi anyagi- és technikai szolgálatok ma még a szolgálatiág-főnökök alárendeltségében végzik biztosítási feladataikat. Azonban a hadtápvégrehajtásának, a szállítások végrehajtása és a HDS—MAA működésének megszervezésében a seregtest PK HTPH utasításai alapján tevékenykednek. Ez a kettősség bizonyos feszültséget okoz a hadtápvégrehajtásban, melynek vetülete kihat az MAA vezetésére. Ennek felszámolását elősegítené — amely már több szerző tollából volt publikálva — valamennyi anyagi-technikai szervnek az egységesítése és a PK HTPH, illetve a technikai helyettes alárendeltségébe történő szervezése.

3. A seregtest MAA-on tevékenykedő hadtápegységek és alegységek száma és az anyagi biztosítás közös funkciójából adódó feladatok végrehajtása, — ezek vezetési rendszere — megköveteli a seregtest mozgó anyagi alap vezetési mechanizmusának és az ezt biztosító feltételek alapvető korszerűsítését.

A korszerűsítés első lépéseként elvi döntéseket és bizonyos szervezési változásokat, módosításokat célszerű végrehajtani. Jelen cikk további részében az MAA korszerűbb vezetési mechanizmusa és ezen keresztül a seregtest anyagi biztosítása érdekében, — az eddig lefolytatott MAA gyakorlatok tapasztalatai alapján — a javaslataimat reális elképzelésekre igyekszem alapozni. Részleteiben az alábbi elgondolással, módosítással és ezzel párhuzamosan a vezetés korszerűsítését biztosító feltételekkel kívánok foglalkozni:

a) Az MAAF-ség jelenlegi szervezeti felépítésével és vezetési jogkörének korszerűsítésével;

b) A szállító zászlóalj dandár kötelékben történő szervezése és ennek függvényében a jelenlegi mozgósítási rendszerének felülvizsgálásával;

c) A hadtest jelenlegi anyagi biztosítási rendszere feltételeinek módosításával;

d) A seregtest raktárak szervezeti felépítésének egységes koncepció alapján történő kialakításával;

e) Az MAA híradásának korszerűsítésével;

f) Az önálló kiszolgáló század szervezeti felépítésének módosításával;

Természetes, hogy a cikk terjedelme miatt csak a legalapvetőbb kérdések elemzésével lehet foglalkozni. A javaslatokban felvetett módosítások nem jelentenek különösebb szervezeti létszám emelkedést, sőt bizonyos mértékű csökkentéssel mutatnak irányt — egyes szinteken — az MAA korszerűbb vezetésének módosítása érdekében.

1. Az elmúlt évek folyamán lefolytatott gyakorlatok tapasztalatai igazolták, hogy a mozgó anyagi alap főnökség jelenlegi szervezeti felépítése csak szükségszerűen felel meg a követelményeknek. Az MAA szervezeti felépítésének (mint felépítési fogalomnak) kérdéseit a felsőbb szintű koncepció által meghatározott szervezeti centralizáció során létrejövő és várható, változások függvényében kell vizsgálni és kialakítani. Annak érdekében, hogy a seregtest MAA megfeleljen a korszerű anyagi biztosítás feltételeinek, célszerű lenne az *egységes hadrendi elemként történő szervezése*. A front anyagi biztosítási rendszerébe való egyértelműbb beilleszkedésére, a funkcióját jobban kifejező Mozgó Bázis (MB) elnevezést kellene alkalmazni. Ezt az elnevezést használja „Az MN elvonuló szárazföldi csapatai hadtápbiztosítási rendszerének korszerűsítése” c. tanulmány is.

Az egységes hadrendi elemként történő szervezeti létrehozás napjainkban szükségszerű, hiszen a jelenlegi szervezése és többcsatornás vezetése elavult és korszerűtlen. Ezzel megszüntethető az az állapot is, amelyben az ugyanazon feladat érdekében tevékenykedő raktárak különböző szervezettel rendelkeznek. Jobban lehetne érvényesíteni a megosztásból eredő követelményeket. Ebben az új szervezeti formában (mint MB) a főnök vezetési jogkörét célszerű lenne módosítani és előbbre lépve, e szervezet egészét neki lehetne és kellene alárendelni.

Másik változatként elképzelhető pl. az MAA ellátó dandárba, vagy hadosztályba történő szervezése. A szervezeti összevonás irányában mutatnak az új típusú gépkocsizó lövészezredeknel kialakított ellátó századok, vagy pl. a hadosztályok ellátó zászlóaljainak szervezése érdekében eddig lefolytatott elméleti és gyakorlati lépések eredményei.

Az eddigi tapasztalatok, sokrétű viták alapján sokan még ma sem látják be az MAAF vezetési jogkör módosításának szükségszerűségét, amelynek *a szállító zászlóaljaknak és raktáraknak, az MAAF-nak történő egyértelmű alárendelésében kellene, hogy realizálódjon*. A bevezető részben az „MAA utasítás”-ból idézett feladatok is már ennek bizonyítására voltak felsorolva. A jelenlegi elvek alapján is az MAA, *mint felépítési fogalom el van ismerve*; ezzel adott — a PK HTPH irányításával — egy olyan önálló szervezeti egység, amelynek vezetése „a többcsatornás irányítási rendszer miatt” nehézkes és ellentmondásos. Milyen kritériumokkal lehet a vezetés módosítást még igazolni:

— A HVP-ról kapott „szállítási tervfeladat”, vagy a szakosztályok

által kiadott „Utalvány”-ok nem öncélúak, hanem a PK HTPH elhatározásának, jóváhagyásának függvénye, az illetékes fegyvernemi főnökségekkel egyeztetve. Így végeredményben az MAAF-ség is ezek egyértelmű és előírt határidőre és módon történő végrehajtására van készítetve. *Ezért lehet helyeselni — a gyakorlat során — a felsővezetés (PK HTPH) olyan irányú követelmény támasztását, amelyben megkövetelték és követelik a mozgó anyagi alap főnökétől, az anyagi biztosítás komplex és részletes ismeretét.* Ezt az áttelepítések megszervezése, a rakodásokért való felelősség, a szállítmányok útbaindításának ellenőrzése, stb. is szükségessé teszik. Fel kell ismerni a jelenlegi vezetési rendszer elavultságát, korszerűsítésének szükségességét és *a szabályzatok módosítása útján* bátran kell e kérdéshez hozzájárulni. *A PK HTPH anyagi biztosítására vonatkozó elhatározása így egyértelműen realizálódik.*

— Az ilyen irányú vezetés követelménye az MAAF-ség részéről nem öncélú, és szervezeti felépítésében pl. „A rakodási, szállítási és diszpécser alosztály”-on, az „anyagnyilvántartó operatív alosztály”-on keresztül a korszerűbb feltéltel biztosított.

— Végezetül adódik, hogy az MN hadtápszolgálatának jelenlegi béke és háborús alárendeltségéből adódóan az egyes szállító zászlóaljok, raktárak szakmai alárendeltsége ilyen módosítás után is biztosított, sőt ilyen értelemben ezek az előljáró szervek a saját szakmai feladatukat érintő kérdésekben az MAAF-ségnek is előljáró szervei.

2. Célszerűnek látszik — a vezetés korszerűsítése érdekében — a szállító zászlóaljok dandár szervezésbe történő összevonása. Erre vonatkozóan már több, részletes javaslat került felterjesztésre, melynek létrehozása igen időszerű lenne. Végrehajtása során érvényesülne:

— a szállító zászlóaljtörzsek egyértelmű vezetése. A szállító zászlóaljok vezető állományát az adott szállító kötelék önállóbb vezetésére lenne célszerű létrehozni. Ténylegesen a szállító zászlóalj nem végezné az eddigi, szállítások végrehajtásával kapcsolatos széleskörű tervező munkát, hanem a szállító dandártörzs által kiadott szállítási feladatok tényleges végrehajtására, a szállítmányok vezetésére koncentrálna;

— a szállító dandár törzse közvetlen az MAAF-ség vezetési pontján tevékenykedne és szervezetét olyan követelménnyel kellene kialakítani, hogy adott esetben a hadtáp részére, anyagi készletekkel — irányokba — kikülönített szállító egység, vagy alegységek irányítására vezetési csoportot tudjon létrehozni;

— *operatív csoportjával*, a szállítótér-helyzet ismeretében képes lenne a seregestest szállítási osztályon a „szállítási tervfeladat” elkészítésében való részvételre;

— a feladat komplex módon történő kidolgozása során gondolatként felvetődik pl. az üzamanyagszállító zászlóaljok és üzamanyagraktárak egybeszervezésének célszerűsége.

Mindezekkel párhuzamosan adódik *a szállító kötelékek jelenlegi mozgósítási rendszere* felülvizsgálásának szükségességére. Ennek vizsgálata során kettős feladat jelentkezik:

a) A jelenlegi területi biztosítás megváltoztatása, amely nem felel meg a raktárak területi diszlokációjának. Így törvényszerű, hogy a vá-

ratlanul kirobbanó háború folyamán — az általános és nyílt mozgósítás rendszerében — az amúgy is túlszűfolt és igénybe vett utakon az egyes szállító kötelékek igen nagytávolságú (célszerűtlen) keresztmozgásokat kénytelenek végrehajtani.

b) Ismeretes, hogy a jelenlegi rendszer alapján a szállító zászlóaljok a részükre kijelölt megalakulási helyen állnak fel, majd ezután indulnak útba a raktárak megemelésére. Az ezzel együttjáró idővesztés és egyéb negatív tényezők az illetékesek előtt ismeretesek. *Így az egyes szállító zászlóaljakat, századokat és alegységeket az „M” elrendelése után a se-regtest raktárak készletének függvényében a „megemelési tervben” szereplő raktárakhoz volna célszerű a kötelék irányítására hivatott szűk vezető állománnyal együtt közvetlen bevonultatni:*

— ennek érdekében kellene megteremteni a személyi és anyagi, valamint a bevonuló állomány beöltöztetésének, felszerelésének feltételét, továbbá biztosítani kellene a gépjárművek átvételének végrehajtását. Adódik a kérdés, hogy *miben jelentenének ezek korszerűsítést még akkor is, ha ennek érdekében komoly erőfeszítéseket kellene végrehajtani:*

Egyrészt: — biztosítaná a váratlanul kitörő háború mozgósítási rendszerében azt alapvető követelményt, hogy a *raktári készleteket a bé-ke objektumokból mielőbb kivonjuk, az ellenség csapásai elől.*

Másrészt: — kevesebb lehetőség lenne a szállító eszközök megsemmisítésére, amely abból ered, hogy adott helyekről (sokszor a megemelésre kijelölt raktár útvonalán, vagy mellette elhaladva) bevonulnak a szállító zászlóalj megalakulási helyére, majd innen csak az átvétel és állomány rendezés után indulnak a kijelölt raktárak felállítási helyére és csak ezek után kezdik meg a rakodási feladatokat. A lefolytatott gyakorlatok és a jelenlegi biztosítási rendszer alapján bizonyított, hogy egyes szállító kötelékek 50—150 km-es felesleges út megtételére és ezzel együtt ennek megfelelő idővesztésre kényszerülnek.

Továbbá: — ezen keresztül biztosítva lenne, a HDS MAA begyüle-keztetése és ezzel a seregtest hadtáp részéről az anyagi biztosításba való belépés a jelenlegi időnél lényegesen gyorsabban és rövidebb idő alatt történne.

3. Abban az esetben, ha a hadsereg kötelékében — önálló irányban — hadtest tevékenykedik, a hadtest harcának anyagi biztosítására a jelenlegi elvek alapján a seregtest MAA készletéből a háború kitörése időszakában, vagy később, anyagi készletekkel megrakott szállító eszközök kerülhetnek kikülönítésre. Ebben az esetben a kikülönített anyagi eszközökkel együtt az MAAR létrehozása időszakában a raktárak és kiszolgáló erők és eszköz megosztását is végre kell hajtani. Azonban az eddigi gyakorlatok tapasztalatai bizonyították, hogy a seregtest MAA kiszolgáló, híradó, műszaki és raktár részlegeinek kikülönítése (megosztása) csak szükségszerűen jelent megoldást. Ezért célszerű lenne „M”-ben a hadtest ilyen irányú kiszolgáló erőinek a létrehozása, továbbá egy közös raktárparancsnokság szervezése, amely képes az átalárendelt anyagi készletek kezelésére, nyilvántartására és kiadására. Ez annál inkább is indokolt, mivel a hadtest az MAAR-e a seregtest MAA-tól elszakadva

önállóan kénytelen a feladatát végrehajtani. A fentiek átmenetileg jelentenek csak a célszerűbb és reális megoldást. A távlati tervek folyamán szükségszerűen jelentkezik a hadtest önálló anyagi bázisának — MAAF-ségének — létrehozása. A javaslatban foglaltak ennek kezdeti lépését jelentené, amely alapul szolgálna a további fejlesztésnek.

Az érvényben levő elvek alapján fontos követelmény, hogy a mozgó anyagi alap részlegbe való kikülönítés feltételei és rendszere már békében mind a szállító eszközök, mind az anyagi készletek vonatkozásában ki legyenek dolgozva. Ez a felső vezetés utasításai alapján a raktár és szállító kötelék parancsnoktól szoros együttműködést követel.

E követelmény életképességét bizonyítja a seregtestnél végrehajtott „KOMLÓ” fedőnevű gyakorlat, ahol olyan tapasztalatok születtek, hogy:

— a szállító zászlóalj-, vagy alegységparancsnok és raktárparancsnok HKSZ-i és mozgósítási részletterve nem volt összhangban;

— a rakodási feladatokat nem tudták az előírt határidőre végrehajtani.

4. A seregtest raktárak — működési feladatuk függvényében történő — szervezeti felülvizsgálása szükségszerű a korszerű vezetés és a viszonylagos egységes típus kialakítása érdekében. Ennek elemzése során megmutatkozik az egységes koncepció hiánya a vezető szervek, a kiszolgáló szervek, az őr- és rakodó részlegek, az ellátó szervek (anyagi, egészségügyi, technikai), a szervezetszerű gépjárművek és munkagépek vonatkozásában.

A műszaki, a páncélos és gépjármű, az egészségügyi raktárak állományában még szállító alegységek is vannak szervezve. Tény és való, hogy adott esetben ez növeli az elszállítható készletek nagyságát és ez a seregtest részéről be is van tervezve, de önkénytelenül is adódik a kérdés, hogy milyen alapon kerültek ezek szervezésre. Ismeretes az a tény, hogy a seregtest anyagi készleteinek megemelésére a szállító egységek hivatottak.

Itt kell foglalkozni a raktárak szervezetszerű állományának elszállítására rendszeresített gépjárművek állományával is, amelyek egyes raktáraknál nem képesek a személyi állomány és az előírt mozgó anyagi készletek szállítására.

5. A korszerű vezetés optikáján keresztül kell az MAA jelenlegi híradásának rendszerét módosítani. Ez szorosan összefügg a mozgósítás kérdésével és a feladatok lejuttatásának rendjével a *mozgó anyagi alap kijelölt körletének* (begyülekeztetésének) *elfoglalása esetében*. A váratlan-ság tényezője döntő mértékben befolyásolja a begyülekeztetés rendjét, illetve ennek végrehajtását. A tervezett begyülekeztési körletre (lásd „URAL” szakharcászati gyakorlatot) mért ellenséges csapások különböző időben és helyzetben következhetnek be. Így sor kerülhet rá akkor, amikor az MAA állományába tartozók menetben vannak, vagy amikor az egyes hadtápegységek, alegységek éppen begyülekeznek. Így abban az esetben, amikor a hadtápegységek a béke elhelyezésből kimozdulnak — és feltételezzük az ellenség tömeges csapását és az ezzel párhuzamosan a szennyezett zónák kialakulását — a velük való összeköttetés megszakad, így a menetközbeni irányításuk még összekötő tisztak útján is bo-

nyolc feladatot jelent. A jelenlegi rendszernek megfelelően (szállító zászlóalj kivételével) minden híradó eszköz az önálló híradó századhoz van biztosítva, amelyek az MAAF-séggel kerülnek előrevonásra és csak a begyülekezés végrehajtása után kerülnek elosztásra.

— Ismeretes, hogy az MAA-on belüli rádió híradás alapvetően a kis teljesítményű URH rádiókészülékekre épül. Az MAA területi elhelyezkedését feltételezve ezekkel a folyamatos összeköttetést még település esetén sem lehet fenntartani. Így célszerű az olyan típusú rádiókészülékek (R—104 AM) rendszeresítése, amelyek 160—200 km²-nyi területen elhelyezkedő mozgó anyagi alap részére, erdős-hegyes terepen is — átjátszó állások rendszerével — megbízható összeköttetést biztosítanak.

Ilyen típusú rádiókészülékek biztosításával egyidőben célszerűnek látszik, hogy az egyes alapvető raktárakhoz, vagy minden raktárhoz már az állandó készenlét időszakában a készülékeket, a kidolgozott forgalmi rendszerrel együtt kiadjuk. Így a begyülekezés időszakában biztosított lenne az összeköttetés.

— A jelenlegi szervezési adottság mellett reális és célszerű megoldást jelentene az is, ha olyan rendszabályt léptetnénk életbe, hogy a megfelelő kezelő állomány bevonulása esetén ezeket az eszközöket azonnal útbaindítanak a raktárakhoz és a kiszolgáló hadtápegységekhez. Másik változatként adódik, hogy a rádiókat a hadtápegységek és alegységek állományába szerveznénk és a kezelő személyzet biztosítása is ennek megfelelően módosulna. A híradó erők és eszközök — ebben a változatban — az MAA begyülekezése után lépnének a híradó századparancsnok alárendeltségébe. Következtetésként: megállapítható, hogy mivel ezek a híradó eszközök az önálló híradó századhoz vannak szervezve és ezek csak a begyülekezés után kerülnek kiadásra a raktárakhoz, a jelenlegi rendszer alapján csak holt eszközök és nem engedhetjük meg azt, hogy amikor a begyülekeztetés bonyolult körülmények között van végrehajtva, még a legalapvetőbb megoldás lehetőségét se keressük, illetve biztosítsuk az összeköttetés érdekében.

6. A rakodások szervezett és kellő időbeni végrehajtása az anyagi biztosítás végrehajtásának alapvető meghatározója. Abból a tényből kell kiindulni, hogy naponként mintegy 2000—2500 tonna anyag kerül átadásra, illetve átvételre a seregtest ellátási tagozatában. E nagymennyiségű anyag rakodása a rakodások jelenlegi gépesítettségi foka mellett — nem megoldott e tagozatban. Az önálló kiszolgáló század állományába szervezett rakodógépek („M” biztosítása alapján) elavultak és a népgazdaságból nincsenek biztosítva. A rakodásra szervezett rakodóerőkkel pedig nem lehet a feszített és állandó rakodási feladatokat teljesíteni. Hasonló hiányosság mutatkozik az önálló kiszolgáló század jelenlegi szervezeti felépítését vizsgálva a komendáns szolgálat, a forgalomszabályozás és őrzés-védelmi feladatok ellátását illetően. A jelenlegi állományával, mivel szervezett forgalom szabályozó erői és eszközei nincsenek, nem képes hadműveleti területen a követelmények alapján tevékenykedni. Ezek elemzésénél alapul szolgál, hogy a seregtest MAA, mintegy 160—200 km²-nyi területen tevékenykedik. E kérdés komplexum vizsgálatánál a vezetés feltételeinek biztosítása érdekében a következő lépéseket célszerű megtenni, illetve ezek megoldásán munkálkodni:

— már békében létre kell hozni az önálló kiszolgáló század „M” törzset. Ezt messzemenően igazolja a századra háruló igen sokrétű és differenciált feladatok összessége;

— a *kiszolgáló századot zászlóalj kötelékben lenne célszerű szervezni* olyan követelménnyel, hogy az MAA forgalomszabályozása, az MAA vezetési pontjainak őrzés-védelme, az MAA rendészeti és komendáns feladatai követelményének eleget tudjon tenni. Szervezésében csak minimális rakodógép és erő maradna.

— A jelenlegi szervezés adottságait figyelembe véve pl. az MAA forgalomszabályozását a kiszolgáló század állományába szervezett órkatonákkal kell végrehajtani. A forgalomszabályozás — amelyet nem szükséges külön bizonyítani — megköveteli a speciálisan kiképzett erőekkel történő végrehajtást és a végrehajtáshoz szükséges eszközök rendszerezését. A szállító zászlóaljok forgalomszabályozóira csak időszakonként lehet alapozni, mivel ezek a szállítmányokkal, az anyagok átvételének időszakában kimozdulnak az MAA körletéből.

— Célszerű volna megvizsgálni az önálló kiszolgáló század jelenlegi szervezéséből az alapvető (de a jelenleginél korszerűbb) *rakodóeszközök* kivételének lehetőségét és ezeknek a speciális rakodási igényének megfelelő, differenciált az *alapvető és állandó rakodási feladatokat végző raktárak állományába való szervezését*. Így előtérbe kerülne a lőszer, üzemanyag, páncélos és gépjármű anyag, műszaki anyag raktárakhoz való rakodóeszközök szervezése. A jelenlegi szervezetben (önálló kiszolgáló századnál) való alkalmazása nem a legcélszerűbb, mivel az amúgy is igen lassú és a földutakon való mozgásra kényszerített eszközök állandó központi mozgatása következtében igen sok idő esik ki a rakodásokból.

A fenti raktáraknál az anyagok rakodása, készletezése, átcsoportosítása állandó, így ennek ilyen irányú kialakítása a gépek hatásfokának jobb kihasználását biztosítja. A kiszolgáló század állományába minimális számú rakodóeszköz maradna, amelyet központi irányítással a rakodási feladatok végrehajtására pl. az élelmiszer, egészségügyi, vegyvédelmi raktárakhoz lehetne esetenként odaadni. A térkép, politikai és híradó raktáraknál a rakodásokat kézierőre lehetne alapozni. E rendszer kinűvelése is külön tanulmányt kíván és a jelenlegi felvetés csak a módosítás alapkonceptióját adja. Természetes, hogy a gépi eszközök hatásfokának szoros függvénye az MN szinten kialakításra kerülő anyagmozgatás, csomagolás és készletezés rendszere. Véleményem szerint a reális járható utat az jelentené, ha a HM EAA (HMEEAR) és a seregtest anyagmozgatási eszközei szoros összhangban lennének kialakítva és az esetleges vételezéseknél, vagy anyag átvételeknél e két tagozat rakodóeszközei besegítenének egymásnak. Ezzel párhuzamosan kellene kialakítani, hogy pl. a HM EAA-tól az anyagok olyan csoportosításban kerüljenek átrakásra, amely megfelel az alárendelt elsőlépcső hadosztályok, vagy a seregtest AP-ra történő kiszállítások követelményének. A seregtest közvetlen anyagátvételénél ilyen követelmény nem merül fel, mivel ezek az MAA-on vételeznek és így a készletezés ideje és módja biztosított.

Végkövetkeztetésként megállapítható, hogy az MAA jelenlegi vezetési mechanizmusát, a hadtápbiztosítás módjaiban, elveiben bekövetkezett változásokkal összhangban kell vizsgálni és ezen a területen is bátran

kell kezdeményezni és ennek során előbbrelépni. Ennek további alapjaként kell tekinteni:

— a váratlanul kitörő háború kihatását a mozgó anyagi alap szervezeti megalakítására (begyülekeztetésére) munkájának megszervezésére és a *vezetésre*, a seregtest hadtápbiztosítási rendszerében:

— figyelembe kell venni, hogy a zömében tartalékos állománnyal megalakított MAAF-ség, szállító zászlóaljok, raktárak és más hadtápegységek élet- és vezetőképessége alapján realizálódik a seregtest hadműveletének anyagi biztosítása. Ilyen alap gondolatok jegyében készült e tanulmány és fejtegetéseinél messzemenően figyelembe veszi mind az elméleti követelmények, mind az elmúlt évek folyamán lefolytatott gyakorlatok gazdag tapasztalatait. Ilyen szellemben kíván hozzájárulni — a legalapvetőbb területeket érintve — a seregtest MAA korszerűbb vezetési mechanizmusának kialakításához.